

НАШЕ ЖИТТЯ

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА В ЛИПНІ 1967 РОКУ

ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРАВЛІННЯ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ГЛУХИХ

ВИХОДИТЬ ЩОСУБОТИ

№ 6 (853) | Субота, 11 лютого 1984 року | Ціна 2 коп.

ПЛЕНУМ ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРАВЛІННЯ УТОГ

4 лютого 1984 року у Київському Палаці культури імені А. В. Луначарського відбувся VI пленум Центрального правління Українського товариства глухих, що розглянув такий порядок денний:

1. Про підсумки виконання плану економічного і соціального розвитку Товариства за 1983 рік і завдання по виконанню плану і соціалістичних зобов'язань на 1984 рік у світлі рішень грудневого (1983 р.) Пленуму ЦК КПРС, положень і висновків, викладених у тексті виступу Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР товариша Ю. В. Андропова.

2. Затвердження бюджету Товариства на 1984 рік.

3. Інформація Центральної ревізійної комісії Товариства про роботу Центрального правління УТОГ за 1983 рік.

4. Організаційне питання. З доповіддю по першому питанню порядку денного виступив виконуючий обов'язки голови Центрального правління УТОГ товариш Шпак Петро Прокопович.

По другому питанню порядку денного з доповіддю на пленумі виступив

головний бухгалтер ЦП УТОГ тов. Бабенко М. С.

В обговоренні доповідей виступили такі товариші: директор Вінницького УВП Г. П. Громова, голова Черкаського об'єднання УТОГ Г. П. Кузуб, директор Миколаївського УВП М. І. Гурін, заступник директора Київського дослідно-виробничого об'єднання «Контакт» з виховної роботи І. Т. Криволапов, голова Кіровоградського об'єднання УТОГ В. М. Жадов, директор Мукачівського клубу УТОГ Закарпатської області Р. С. Пупена, директор Ужгородського УВП-2 Ф. Ю. Шутяк, член Центрального правління УТОГ М. І. Неплюй, заступник генерального директора Донецького виробничого об'єднання «Електромагніт» з виховної роботи Т. Г. Сезонова.

В одностайно прийнятій постанові пленуму намічено конкретні завдання по дальшому вдосконаленню стилю і методів роботи підприємств і організацій Товариства, мобілізації трудящих на успішне виконання рішень XXVI з'їзду КПРС, завдань одинадцяті п'ятирічки.

З інформацією про роботу Центрального правління УТОГ на пленумі

виступила голова Центральної ревізійної комісії Товариства Т. А. Пиликіна.

Пленум обрав головою Центрального правління Українського товариства глухих товариша Шпака Петра Прокоповича. Членом президії і заступником голови Центрального правління УТОГ обрано товариша Максименка Юрія Петровича.

У роботі пленуму Центрального правління УТОГ взяли участь: інструктор відділу учбових закладів і науки Центрального Комітету Компартії України М. М. Назаренко, заступник начальника відділу охорони здоров'я і медичної промисловості Держплану УРСР С. С. Загальський, секретар Українського республіканського комітету профспілки робітників місцевої промисловості і комунально-побутових підприємств О. І. Романюк.

У роботі пленуму ЦП УТОГ взяв участь і виступив з промовою заступник міністра соціального забезпечення Української РСР І. С. Соловух.

На цьому пленумі закінчив свою роботу. Докладний звіт про його роботу буде опубліковано в наступному номері газети.

Голова Центрального правління УТОГ

ШПАК Петро Прокопович

Товариш Шпак П. П. народився 10 листопада 1934 року в родині колгоспників с. Велика Димерка Київської області, українець, член КПРС з 1962 року, освіта вища.

Трудову діяльність розпочав у 1953 році на Глобинському цукрозаводі Полтавської області після закінчення бухгалтерського відділення Київського техніку-

му легкої та харчової промисловості.

Потім навчався на механічному факультеті Української сільськогосподарської академії. Працював механіком, інженером-технологом, майстром, начальником цеху Київського механічного заводу сільськогосподарського машинобудування.

З 1968 року П. П. Шпак — старший інженер технічного

управління, з 1970 року — начальник відділу, а згодом — заступник начальника виробничого управління Міністерства місцевої промисловості УРСР.

У 1975 році на XI пленумі Центрального правління УТОГ товариша Шпака Петра Прокоповича обрано членом президії і заступником голови Центрального правління Українського товариства глухих.

Заступник голови Центрального правління УТОГ

МАКСИМЕНКО Юрій Петрович

Товариш Максименко Ю. П. народився 19 травня 1939 року в селі Зорівка Черкаської області в родині службовців, українець, член КПРС з 1969 року, освіта вища.

Після закінчення Рибінського авіаційного технікуму працював технологом і техніком-конструктором на підприємствах державної

промисловості міста Києва. З 1963 року — технолог, інженер-конструктор Київського учбово-виробничого підприємства № 1.

У 1964—1971 роках Ю. П. Максименко навчався в Київському технологічному інституті легкої промисловості, де здобув спеціальність інженера-механіка.

У 1971 році Ю. П. Максименко перейшов працювати

в апарат Центрального правління УТОГ на посаду інженера з техніки безпеки праці і НОП. З червня 1974 року — заступник начальника технічного відділу, а в 1980 році його призначають начальником відділу слухової, трудової і соціальної реабілітації Центрального правління Українського товариства глухих.

Назустріч виборам до Верховної Ради СРСР

План кварталу — достроково

Активно готуються до виборів у Верховну Раду СРСР у колективі Лубенського учбово-виробничого підприємства. Тут діє великий загін агітаторів, котрі вчасно переписали виборців, проводять з ними велику роз'яснювальну роботу.

Особливо стараністю у цій справі виділяються комсомольці Л. М. Вовк, К. Ю. Ляхова, Н. П. Зленко, Г. С. Руденко та інші.

У ці дні чимало робітників збирається біля «Куточка молодого виборця». Тут є відповідна література, списки тих, хто голосуватиме вперше. Агітатор Н. П. Луценко дасть завжди необхідну консультацію, проведе відповідну бесіду. Особливо сподобалась відвідувачам розповідь «Четвертому року одинадцяті п'ятирічки — ударний трудовий старт!»

«Куточок молодого виборця» є також і в гуртожитку УВП. Агітатор М. І. Тараненко дбає, щоб тут були завжди свіжі газети, книж-

ки, брошури. Кожен відвідувач одержує відповідь на ті питання, які його найбільш хвилюють і цікавлять.

Двом робітницям — швачкам-мотористкам Е. М. Сахович-Канаровській та О. Г. Оропченко — колектив підприємства довірив в день проведення виборів працювати у виборчих комісіях.

Колектив підприємства з творчим піднесенням і трудовим натхненням іде назустріч виборам до Верховної Ради СРСР. До цієї важливої політичної події чимало робітників підприємства, серед них — М. П. Третяк, Е. І. Івлева, Н. Г. Терещенко, Н. А. Ярмола, Л. С. Гайдай, О. В. Калиниченко, А. М. Бабак та інші зобов'язалися достроково виконати план першого кварталу 1984 року.

О. ДАВИДЕНКО,
секретар партійної організації Лубенського УВП,
Полтавська область.

17 ЛЮТОГО — 40-РІЧЧЯ КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКОЇ БИТВИ

„ЯКЩО ВОРОГ НЕ ЗДАЄТЬСЯ...“

Черкаська область, м. Корсунь-Шевченківський. Золотом вписані в літопис Великої Вітчизняної війни великі битви, що справили вирішальний вплив на результат війни. В їх числі — Корсунь-Шевченківська операція.

Визволення Радянської України почалося здійсненням ряду фронтів наступальних дій. До середини січня 1944 року ворога було відкинуто далеко від Дніпра. Втриматися йому вдалося лише в районі Канева. Сформоване тут корсунь-шевченківське угруповання противника, використовуючи сприятливу для оборони місцевість, створило глибокий виступ, що вклинився між 1-м і 2-м Українськими фронтами. Фашисти ще плекали надію відновити лінію фронту на західному березі Дніпра. Але радянські війська, прорвавши ворожу оборону, оточили противника.

8 лютого 1944 року, щоб уникнути непотрібного кровопролиття, гітлерівським військам було запропоновано скласти зброю. Однак їхнє командування відкинуло ультиматум, і тисячі тисяч німецьких солдатів заплатили за це своїм життям.

17 лютого з угрупованням ворога було покінчено. Плани фашистів на відновлення оборони по Дніпру зазнали краху.

Безсмертною славою вкрили себе радянські воїни, які брали участь у цій битві. Близько 100 бійців і командирів були удостоєні звання Героя Радянського Союзу, кілька тисяч нагороджені орденами і медалями. Відчутно допомогли в боротьбі з ворогом підпільна організація «Комітет-103», що діяла в місті, і партизанське з'єднання «Рудого».

Там, де проходила Корсунь-Шевченківська битва, багато братських могил і пам'яток. Але найкращою пам'яттю polegлим за Батьківщину стали мирні поля, квітучі міста й села, відбудований Корсунь-Шевченківський.

За мужність і відвагу, виявлені трудящими міста в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками в господарському й культурному будівництві, місто нагороджене в 1981 році орденом Вітчизняної війни I ступеня.

На знімку: учасники Корсунь-Шевченківської битви біля музею історії. Зліва направо: командир партизанського загону «Винищувач», який входив до складу партизанського з'єднання «Рудого», П. Н. Могилюк, розвідника з'єднання Е. Н. Пиличенко (нині Нестеренко), О. Ф. Колокольцев, підполковник запасу Д. І. Прудченко, М. Я. Гайдай, підпільника «Комітету -103» В. О. Марсенюк, О. І. Хильченко.

Фото І. ВОЛЧКОВА.

ТРУДОВЕ, КОМУНІСТИЧНЕ ВИХОВАННЯ

У Політвидав України в серії «Сім'я і суспільство» вийшла брошура «Трудове виховання в сім'ї». Її автори С. Д. Максименко та І. Д. Бех висвітлюють роль трудового виховання як однієї з найважливіших умов всебічного та гармонійного розвитку особи. Вони підкреслюють роль сім'ї у формуванні перших трудових навичок у дитини, вихованні любові до праці, поваги до трудової людини.

М. Ф. Рибачук у книзі «Трудова активність і світогляд особи», що вийшла у видавництві «Наукова думка», розповідає про особливості та роль трудової активності в умовах розвинутого соціалізму, його взаємозв'язки з проблемами всебічного розвитку особистості.

Особливу увагу в книзі приділено активній трудовій діяльності, науковому світогляду для формування та розвитку соціально-економічних, політичних основ радянського способу життя. У книзі дається аналіз процесу подолання негативних рис у свідомості та поведінці людини.

«Молодой рабочий: формирование ценностных ориентаций» — так називається нова книга з серії «Социология и жизнь», що виходить у видавництві «Мысль».

Валентина Геннадіївна Алексеева — автор книги — узагальнює практичний досвід роботи шкіл, трудових колективів та організацій по вдосконаленню системи виховання та професійної орієнтації молоді, підвищення ефективності та якості підготовки молодих робітників, посилення впливу трудової діяльності на їх духовні потреби та інтереси.

У монографії І. С. Гичана «Психологические проблемы наставничества» висвітлюються питання залучення молоді до праці в матеріальному виробництві та роль робітників-наставників у цьому складному виховному процесі. Її автор дає психологічний аналіз практики професійної та виховної роботи наставників з робітничою молоддю.

На конкретних прикладах він показує психологічні механізми взаємовідносин молодих робітників з наставниками і трудовим колективом. В монографії наводиться система активних методів підвищення психолого-педагогічної культури наставників. Матеріали книги отримано в ході психологічних досліджень, проведених у середніх школах та на заводах.

Книга адресується педагогам, наставникам, а також широкому колу читачів та фахівців, які ведуть виховну роботу з молоддю.

Т. ЗАХАРЧЕНКО,
ст. редактор відділу
пропаганди-книги
Київкниготоргу.

По всій країні йде всенародне обговорення проекту реформи загальноосвітньої і професійної школи. Про спеціальні школи в проекті не згадується, але ясно, що вони не залишаться осторонь, тим більше, що гостро в них потребують. Ми говоримо в цій статті про спецшколи глухих. Незважаючи на те, що процент людей з недоліками слуху і мови порівняно невеликий, за ним стоять багато тисяч рівноправних радянських громадян для яких здобуття середньої освіти — така ж потреба і обов'язок, як і для всіх.

Разом з тим, не можна не зазначити, що специфіка навчання людей з дефектами слуху і мови суттєво відрізняється від масових шкіл. І це вимагає вдумливого підходу до наступних перетворень, ретельного аналізу можливості застосування їх в спеціальній школі.

Нині діюча мережа навчальних закладів для глухих включає спецшколи-інтернати для нечуючих і туговухих дітей з дошкільними групами при них, спеціальні профтехучилища, що не дають учням повної середньої освіти, і вечірні середні спецшколи працюючої молоді.

Якщо в масовій школі неповну середню освіту діти здобувають за вісім років, то в спецшколі-інтернаті для глухих — за 12 років, а в школах для туговухих — за 10 р., не рахуючи часу перебування в дошкільній групі. Повна середня освіта — відповідно за 10 років (в масовій школі) і за 15 р. — (в спеціальній школі). Різниця в строках навчання, як бачимо, велика — п'ять років, без дошкільної групи. Далі освіта глухих разом з професійною підготовкою йде шляхами, що склалися — ПТУ або виробниче навчання на УВП Товариства, вступ на підприємства державної промисловості.

Спецшколи-інтернати і профтехучилища не дають своїм вихованцям закінченої середньої освіти і не можуть їй дати — перші внаслідок того, що учні йдуть з шкіл за віком, а другі — тому, що курс професійної підготовки — 3—4 роки — менше часу, необхідного для здобуття закінченої середньої освіти. Абсурду тут немає. Адже рахувати доводиться не 12 плюс 3—4, а 8—10 плюс 3—4, бо спецшколи найчастіше всього випускають учнів після 8—10 класів — в 16—18 років, і, провчившись 3—4 роки в ПТУ, нечуючі повної середньої освіти не здобувають. Завершують вони освіту у

вечірній середній школі робітничої молоді, це слід особливо підкреслити.

Проект реформи масової школи, що обов'язково зачепить і спеціальну, передбачає здобуття дітьми середньої освіти двома каналами: в загальноосвітній школі і в ПТУ. Вечірня школа, що вірою і правдою служила справі народної освіти не один десяток років, сама собою випадає із запропонованої системи.

У зв'язку з цим постає питання доцільності використання такого диференційованого і цілком прийнятнього в масовій школі навчання у школах для нечуючих? Чи можливо і виправдано це?

Реформа масової школи передбачає, що частина юнаків і дівчат у віці від 15 років піде в середні профтехучилища, де одночасно зі спеціальністю здобуде і середню освіту. Тут має бути на увазі обов'язкова умова одержання учнями неповної середньої освіти до вступу в ПТУ. І це при умові, що в масовій школі строк навчання збільшується на один рік!

Чи можна це застосувати в спецшколі-інтернаті? Невповну середню освіту учні здобувають тут за 12 років. Додамо ще рік — 13 р. При початку навчання з шестирічного віку (опускаємо час на дошкільну групу), строк

посередньо зв'язаному по роботі з освітою, професійною підготовкою глухих, здається найбільш доцільним таким шляхом.

У зв'язку з наступною реформою хочеться сказати про інше, наболіле: тепер рівень знань випускників спецшкол-інтернатів дуже низький. Він дуже далекий від вимог програми з усіх предметів, і особливо з рідної та російської мов. Одержуючи такий контингент учнів, вечірня школа не в змозі заповнити величезні прогалини в знаннях, у навиках учнів, дати їм повноцінну освіту.

У чому ж причина? Думается, що перш за все у

них за своїми фізичними даними?!

3. Спеціальна школа повинна бути забезпечена спеціальними підручниками, що відповідали б програмам і класній градації.

4. Навчання російській мові в українських спецшколах доцільно вводити з 5-го класу, причому, вивчення рідної і російської мов слід вести паралельно, відвівши для кожної теми достатньо часу для практичних робіт по виробленню мовних навиків.

Робота по вивченню російської мови в 1—4 класах, мабуть, повинна бути зосереджена на оволодінні учнями словниковим запасом, елементарними поняттями про частини мови і будову речення, на розвитку усної і письмової мови.

Коротше, розподіл навчального матеріалу уявляється приблизно так:

1—4 класи — нагромадження знань, елементарних, найпростіших понять, умінь і навичок;

5—12 класи — вивчення основ наук, здобуття міцної бази — найголовніших знань з мови, оволодіння усною і письмовою мовою, вільне читання будь-якої літератури, вміння працювати з книгою самостійно;

13—15 або 16-й класи — завершення середньої освіти.

Враховуючи, що в проекті особлива увага приділена профорієнтації (і не дивно, адже це вимога часу!) необхідно переглянути в спецшколах-інтернатах всю систему професійної підготовки, зміцнити матеріальну базу шкільних майстерень, оснастити їх сучасним обладнанням, закріпити за школами базові підприємства Товариства. Тоді сам собі виникне міцний зв'язок шкіл і підприємств, про що безуспішно говориться уже багато років.

Хотілося б звернути увагу і на таке. Інколи в шкільних майстернях навчальний час іде на виготовлення нікому не потрібних виробів, що не сприяє вихованню поваги до робітничої професії. Отож, в старших класах учні повинні займатися серйозною роботою — або забезпечувати школу необхідною білизною, меблями, або ж працювати за замовленнями базового підприємства. Це дасть учням моральне і матеріальне задоволення, і замість ледарів до нас прийде гідна зміна старшим.

Г. ШВЕЦЬ,
викладач ШРМ для
глухих м. Вінниці.

М. НИРОВ,
інструктор облідроду
УТОГ.

Спеціальна школа... шляхи реформи

Спробуємо розібратися. Як уже зазначалося, нечуючі перебувають у школах-інтернатах з трирічного віку до випуску, до того ж на повному державному утриманні. У деяких школах вони здобувають неповну середню освіту — 12 класів, а в інших їх випускають з 8—9 класів у зв'язку з досягненням 16—18 років, тобто неповну середню освіту юнаки і дівчата здобувають уже в дорослому віці.

Добре це чи погано? Ніби й добре — ніщо не заважає навчатися на повну силу, здобувати міцні, глибокі знання, певну професійну підготовку. З другого боку — 20-річне повне утримання формує у переважної більшості людей інертних, людей — споживачів, які за 20 років засвоїли, що всі зобов'язані їх опікати, забезпечувати, а вони — тільки споживати, нічого не даючи взамін, а якщо й дають, то — мінімум.

Звідси такі негативні явища в середовищі нечуючих, як листівництво, дармоїдство, погоня за довгим карбованцем, за «гарячою» пенсією і навіть крадіжки. Таких згодом ніякою силою неможливо залучити до школи, ні до спортивної секції, ні в гурток художньої самодіяльності. Адже за це не платять!

Де вже тут говорити про виховання людини з активною життєвою позицією, людини-громадянина, творця.

Таке становить сьогодні.

перешкодою організації всього навчально-виховного процесу, у переваженні учнів другорядними завданнями, невідповідністю програм масових шкіл, за якими ми працюємо, в нестачі ліміту навчального часу в спеціальних школах; в тому числі і вечірніх, у відсутності спадковості між школами-інтернатами і вечірніми школами, що існують, як не прикро, кожна сама по собі.

Щоб усунути це, назріла гостра необхідність в упорядкуванні всіх ланок, що мають скласти цітку і єдину систему освіти нечуючих, а саме:

1. Програми з усіх предметів повинні бути єдиними і для спецшкол-інтернатів, і для профтехучилищ, і для вечірніх шкіл, відповідно їх градації на класи, курси.

2. Обсяг програм має суворо відповідати ліміту навчального часу, а не так, як тепер: програма з російської літератури розрахована на 5 годин на тиждень, а фактично маємо 3 години; з української літератури замість 3 годин на тиждень — фактично одна година (у всіх класах). Якщо ж взяти до уваги той незаперечний факт, що глухі учні позбавлені можливості оволодіти мовою нормально, з допомогою слуху, як це відбувається в масових школах, на які і розраховані ці програми, то стає абсолютним не зрозумілим, на що орієнтувалися укладачі цих програм. Чи не на те, що глухі учні перевершать чу-

1. Школа-інтернат з віково пензем до 15 років — дає учням освіту за 10 класів спецшколи.

2. Здобуття професії і завершення неповної середньої освіти в спеціальних ПТУ за 3—4 роки навчання, або на навчально-виробничих підприємствах Товариства за 1—2 роки в залежності від профілю професії з наступним завершенням середньої освіти у вечірній школі робітничої молоді. Іншими словами, в спеціальному навчанні ШРМ ще своє не віджила!

Нам, педагогу, що працював у школі глухих понад 30 років, і працівнику Товариства глухих, без-

З поглядом у майбутнє організують навчально-виховний процес у Смілянській спецшколі-інтернаті (Черкаська обл.). Повсякчас пілюються тут про молоде покоління, яке прийде завтра на зміну тим, хто сьогодні стоїть біля верстатів на виробничих підприємствах УТОГ.

На знімку: на уроці трудового навчання у столярній майстерні учні десятого класу (зліва направо) Андрій Кучеренко, Валерій Коврига, викладач Володимир Лук'янович Рахубов, Сергій Сойка, Володимир Нинько, Микола Червонопіський.

Фото П. МІНДЕЛЯ.

